

БУНТОВНИЦИ

српска митологија

БУНТОВНИЦИ

српска митологија

Написао

Миленко Бодиротић

Илустровали

Ивица Стевановић

Душко Бјељак

Вања Тодорић

Милош Вујановић

Драган Бибин

ОРФЕЛИН
ИЗДАВАШТВО

Кривцима без кривице!

УВОД У НОЋ

Сенима Добриле Братић

ЦРНА НОЋ, мрачна ноћ, мркла ноћ, тамна ноћ, туробна ноћ, самотна ноћ, глува ноћ, бескрајна ноћ, непрозирна ноћ, тешка ноћ, кобна ноћ, страшна ноћ, болна ноћ, језива ноћ, чемерна ноћ, ноћ без утехе, последња ноћ, нестати у ноћи, отићи у ноћ, прогутала га ноћ, изгубити се у ноћи, Вартоломејска ноћ, валпургина ноћ, Кристална ноћ, Ноћ дугих ножева, ноћна мора, ноћна страва, авети ноћи, ноћнице, ноћничине, толико тога тешког као млинско камење сместила је ноћ у своје баршунасто крило. Изнад тог крила раширене су њене руке, које као да кажу: „Узмите, моје тамне ризнице непресушне су тегобом!“

Зато се каже добро јутро и добар дан, али само – лаку ноћ! Јутра и дане некако ћемо прегурати, али за лакоћу ноћи треба нам савезништво, јер чини се да не сме-мо да останемо сами у њеном загрљају. Уосталом, дан свиће, или се рађа, а ноћ се спушта, пада, као што се спуштају и падају тешке завесе, које подразумевају терет, тегобу и крај.

Лети се ноћ спушта, тихо и полако, прикрада се кроз сутон у коме гасну боје и сјај, потом кроз сумрак када њен тамни вео већ покрива пределе и ствари, а само још хоризонт одолева, сабласно блед. Тек потом долази мркли мрак. Зиме ноћ пада, ступи се на свет у један мах и преплави га. Те дуге зимске ноћи, у којима Сунце губи снагу, најопасније су.

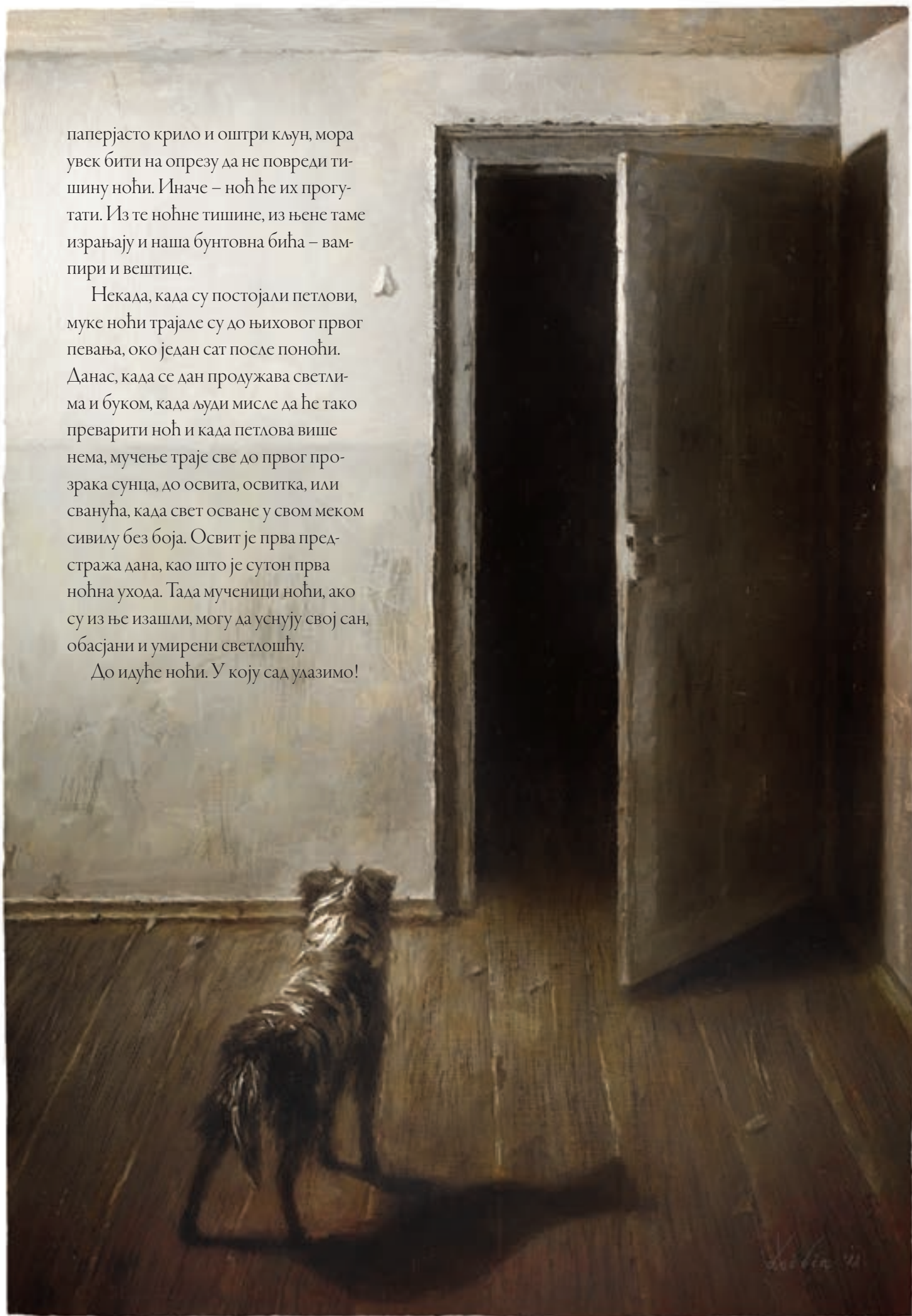
Када једни другима пожелимо лаку ноћ, наивно верујући у моћ речи, и легнемо у постељу – ноћ овлада нама. Насупрот дану, који је попут неког божанства сам против свих, па зато и немоћан, ноћ је са сваким од нас понаособ, лицем у лице, можемо да јој осетимо дах. Они које ноћ буди кажу да је тешка, лепљива, час хладна, час врела, препуна мразног зноја, који се по човеку хвата као иње, мрзне му и влажи постељу и тело, увлачи се у душу.

Кад се људи повуку, спусте резе и закључају браве, њихов свет је само њихова кућа. Све остало заузела је ноћ, ноћ и њена бесшумна бића. Тако је одвајкада – ко живи у ноћи мора бити тих, јер у тишини, у глувостима, у муку је снага ноћи, а она је неизмерна и тешко оном ко је искушава. Свако светло и брзо око, свака нечујна шапа и кобна канца,

паперјасто крило и оштри кљун, мора увек бити на опрезу да не повреди тишину ноћи. Иначе – ноћ ће их прогутати. Из те ноћне тишине, из њене таме израњају и наша бунтовна бића – вампири и вештице.

Некада, када су постојали петлови, муке ноћи трајале су до њиховог првог певања, око један сат после поноћи. Данас, када се дан продужава светлима и буком, када људи мисле да ће тако преварити ноћ и када петлова више нема, мучење траје све до првог прозрака сунца, до освита, осветка, или сванућа, када свет осване у свом меком сивилу без боја. Освит је прва стража дана, као што је сутон прва ноћна ухода. Тада мученици ноћи, ако су из ње изашли, могу да уснују свој сан, обасјани и умирени светлошћу.

До идуће ноћи. У коју сад улазимо!

ВАМПИРИ

СТАСАВАЊЕ ВАМПИРА

ЕЦА РОЂЕНА у постељици и она рођена наопачке, незадовољници и злочинци, чини се да носе у себи коб вампиризма, да она чучи у њима притајена, стишана и скривена читав живот и да чека свој час. И како тело оног који је носи постаје све слабије, како вене и копни, она јача и буди се, да би у тренутку смрти дочекала час свог ослобођења.

На проклете и уврачане вампирска коб се баца, као што се бацају чини, и жртва и даље живи до неког свог судњег дана, али више није иста. То је сад неко други, што кроз живот иде пртећи туђу вољу.

Утопљеници, самоубице, умрли без свеће и они које је на одру прескочила каква животиња, најсрећнији су у својој несрећи. Њих је коб стигла тек на крају, па је нису морали вући са собом, живећи два живота – а и онај један је тежак – живот свој и живот будућег вампира.

Или ствари стоје сасвим другачије? Можда се људи необично рађају, можда су им неиспуњене жеље, можда постају жртве проклетства и враџбина, можда се утапају, можда умиру без пламсаја

спасоносног жишка, или их мачке прескачу кад се упокоје, можда се прозле, јер нешто не ваља са тим животом у који ступају, у којем су, или који напуштају?

Шта то не ваља са животом?

Не ваља то што није наш! Живот који једино имамо други одређују. Они знају шта је наопако, они знају шта је зло, они знају како ваља и шта је мимо свет, они врачају и чарају, они знају како треба умрети и како треба мртав лежати, они не допуштају да се од тог силног знања побегне, јер ни смрт није спас од њих. Они задржавају право да се свете и после смрти.

Било како било, сви ови необичњаци можда ће постати вампири тек пошто умру. Смрт је неопходан услов. Али кад се погреб обави они устају из свог гроба и лутају светом у глуво доба, откад ноћ падне па до првих петлова.

Колико траје овај њихов посмртни живот нико не зна. Једни кажу само четрдесет дана, колико треба души да обиђе пределе и бића која је волела, да се опрости од њих и да пронађе капију светова, тачно онолико времена колико је лутала међу световима и после рођења. Тих првих и последњих четрдесет дана и

нису живот и нису смрт, они су остављени новорођенчади и покојницима као неизвесно време лутања под будним оком и многобројним обредима сродника. Ко успешно свлада лавиринте четрдесет дана настаниће се у једном од светова, а они који залутају и изгубе се остану вечно у међусветовима. О првих четрдесет дана могла би се написати књига живих, о последњих четрдесет дана књига мртвих. Само о онима који залутају не може се написати ништа, никакво упутство које би их водило, јер сваки залутао је прича за себе, непозната и напуштена, остављена у властитој патњи и муци, која људе потакне тек кад залутао почне да им смета, кад дрско изрони из досуђене му таме и мука.

Други мисле да вампир може живети годинама, тридесет, четрдесет, седамдесет, деведесет, сто. А има и оних који мисле да је вечан, да живи све дотле док му неко не помрси конце глоговим коцем. У том свом дугом веку он може отићи негде далеко, тамо где га нико не познаје и отпочети сасвим нов живот. Као та далека земља новог живота најчешће се помиње Анадолија, али није баш сасвим извесно да се мисли на праву Анадолију. Пре ће бити да име ове земље, налик на име неке лепе и благе, а недостижне жене, оваплоћује све чежњиве и спасоносне даљине, ка којима би многи хтели да крену, да се у њима изгубе и промене, заборављајући на све пређашње као на ружан сан, али у које ретко ко стиже.

У тим својим анадолијама вампири се најчешће баве месарским занатом, јер у том послу има много крви која им је преко потребна. Вампирске касапнице се препознају по томе што у њима никада нема цигерице.

Али, чак и кад оду тако далеко вампири остају на неки начин везани за свој гроб и у њега се враћају. Гроб остаје место које их веже за пређашњи живот, које им не да да сасвим ишчезну и од којег их никакве анадолије не могу отргнути.

ПРАВЕЦІТЦЕ

A detailed illustration on the left side of the page shows a man's face in profile, looking towards the right. He has a long, flowing beard and hair. On top of his head is a human skull, which is integrated into the swirling patterns of his hair. The man's expression is somewhat somber or contemplative. The background of the illustration is a mix of light and dark tones, suggesting a misty or aged parchment texture.

ОНЕ СУ ИЗ ПРАДАВНИХ ВРЕМЕНА

Веселину Чајкановићу

БЛАДИКА ЊЕГОШ, који је јавно писао спове, а потајно љубавне песме, који је читајући Омира, негде у Венецији, заплакао једино над неутешним Брисидиним очима, оставио нам је овакво упутство за препознавање вештица:

*Ласно ти је препознат вјештицу,
Сједих коса и крст испод носа.*

Старица, дакле, и то брката, јер онај крст испод носа – то су бркови. Тако он јавно, епски пева, а да је сачувано више његових љубавних песама сигурно би тајни опис био другачији.

Било како било, данас се вештице најчешће замишљају тако, као ружне и старе жене. Вештичије маске имају безуба уста, дугачак, кукаст нос и барем једну велику брадавицу из које вири неколико длака.

Или се о њима мисли, сасвим другачије, као о младим и осионим женама, које из обести и дуга времена, пусте снаге, савладају вештичији занат па пакосте и шкоде људима. Ако их упитате – зашто то чине, рећи ће – зато што нам се може.

И једно и друго мишљење крије у себи тек зрнце истине, онако како свака права и велика лаж и започиње трунком стварности, па се око ње таложи и нараста, јер да није тако сви би је намах препознали и раскринкали као обману. Та клица, заматак истине у лажи даје јој невероватну снагу, из ње израстају чудесни и често ужасни, а веродостојни светови, који као да не познају границе. Многи је тако читав свој век провео у заблуди, вечно опчињен бисером истине који је угледао у њеном средишту.

Вештице долазе из прадавних времена, када смрт није била смрт и када су живи и мртви живели заједно. Живот ових других био је оскудан, у немаштини и глади, без сунца и светлости. Њима је остављена ноћ. Вештице су биле женски вампири. Као и они устајале су из гроба, али нису пиле крв, већ су јеле оно где је крви, тог топлот извора живота, највише. Јеле су јетру и срца. Биле су невидљиве, или су се претварале у лептире и птице. У та времена да би нека жена постала вештица морала је, попут вампира, најпре да умре, да напусти овај свет – у ком је живела осујећена и незадовољна,

који јој ништа није дао – и да се пресе-
ли у онај други, где ће јој бити још горе.
За ова створења граница међу светови-
ма била је порозна, у простору је била
означена гробом, а у времену заласком
сунца. Мора да је било страшно тако
путовати без наде да ће се икад утажити
глад. И оно што поједу повраћале су и
то се звало изјеч. Светови су се над овим
женама, ни живим ни мртвим, надметали
у шкртости.

Тек касније, много касније, вештице
су се рађале, а са собом ће, још као бебе,
донети велику, неутољиву глад својих
преткиња. Сад ће оне бити живе, младе,
и можда лепе, али глад ће владати њима.
Нема ту ничег од осионости и обести,
од дуга времена и пусте снаге. Има
неутешне глади, као што су не-
утешне очи оне Брисеиде, гладне
љубави и живота, над којима је
плакао Његош, у Венецији,
скрушено, држећи главу
рукама обема, над којима
је снарио Црњански,
Милош, 1916, у Абацији;
има оног што нам је
живот обећао а није
испунио и никада неће,
оног ситног, обичног,
лепог и доброг, што се
никада неће догодити,
оног што неки зову
љубав.

О томе се не сме говорити. Зато је
владика јавно писао о седим косама
и крсту испод носа, а тајно мислио на
нешто друго, на *ноћ скупљу вијека*.
Говорио је о старим, јадним и изгубље-
ним женама, које су, саме и напуштене,
избезумљене, пре врачаре, гаталице и
чинилице, него вештице, јер им није пре-
остало ништа друго, јер је то њихова
последња лука и уточиште.

Онај Омиров еп који
је читао пева можда
о најважнијој

војни на свету, која је отпочела заслу-
гом једне вештице, а у самртне муке, јер
агонија је и борба и мука, претворила се
неутешним очима друге.

Јелена и Брисеида.

И глад.

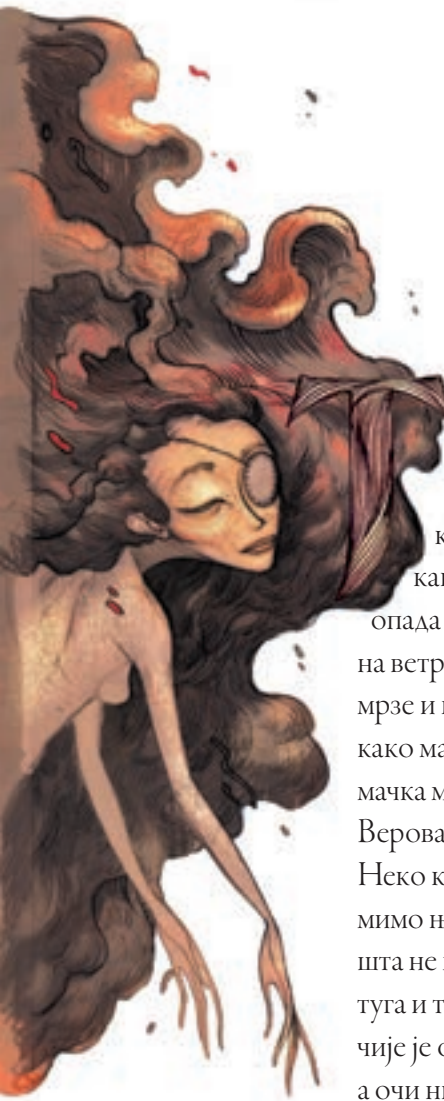
*Тада заплака у води и звоно
Светог Марка.*

ВЕЩИЦЕ

ПРИЧА О ВИДИНИМ ОЧИМА

У спомен на Тихомира Ђорђевића

ЕЛО ЈЕ КУЋА, кажу, а очи, очи су њени прозори. А ко би онда живео у тој кући, ко би гледао кроз окна како напољу пада снег, како пупају траве и дрвеће, како опада лишће, или се голе гране љуљају на ветру, ко би гледао како се људи радују, мрзе и пате, раде и ленчаре, ко би гледао како магарац стриже ушима, како се мачка меко прикрада и пас маше репом? Вероватно неко јако тужан и осујећен. Неко ко је јако тужан јер се све одвија мимо њега, неко ко је осујећен јер ни нашта не може да утиче, што се на крају, та туга и та осујећеност, своди на исто, неко чије је око само окно. Зато тело није кућа, а очи нису прозори. Тело и очи су снег, дрвеће и траве, ветар, неподношљиви и дивни људи, магарац, мачка и пас, невероватна и чудна збрка свега што ћемо видети, чути, додирнути и омирисати, нашта ћемо помислити, што ћемо зажелети, у чему ћемо учествовати.

Вида је као девојка била мџра, а када се удала постала је вештица и тада, кад се удала, почела је да пати од вртоглавица. Бива то тако кад се жене удају. Можда им се све одједном разголити и пукне им пред очима да то и није оно што су

очекивале, за чим су чезнуле, чему се надале. И муж и његови се укажу у правом светлу, недостојни напора, жртве и одрицања. А пут назад је тежак и тегобан, почесто и немогућ. Или жене затрудне, носе у себи ново биће и телом им прострује до тада незнани сокови од којих свет хоће и да се заврти и да постане сасвим другачији. Ваљда се због тога за трудне жене и каже да су у другом стању, које је изванредно и неуобичајено, тешко разумљиво за оне који га нису искусили. Али Вида је волела свог Уроша и ту брак ништа није променио, а како је време пролазило схватила је и да није трудна. Ипак, вртоглавице нису престајале. Није их било само кад би склопила очи. Тада би свет утонуо у плавичасти, мирни мрак и свео се на звуке, мирисе и јагодице прстију.

Отворила би само лево око. Ништа од вртолога и слабости, али све што је угледала било јој је некако мрско и одвратно и као да је свему и свачему завидела – птици што лети, коњанику који јаше пољем, детету које трчи за лептиром. И за тили час птица би пала, онај јахач би се стропоштао са коња, а ветар би одувао лептира као перушку и однео га високо горе у крошње дрвећа.

Потом би исто покушала десним оком. О, како је сад све било лепо и добро, проткано складом и спокојем! Вида би почињала да плаче, оним једним отвореним оком, над судбином птице и лептира, над њиховим поломањеним крилима.

Само кад би гледала са оба ока свет је био обичан, онакав каквим га види већина људи, и само тад хватала би је вртоглавица, као да се онај добри и онај зли поглед боре у њој и у тој борби је врте и ковитлају попут сламке међу вихорима.

Видиним мукама ту није био крај. Њене очи нису биле увек исте и требало је да прође кроз много муке и патњи док није схватила да јој је лево око зло само женским данима, а десно само мушким. Тако је почела да носи црни повез преко левог ока средом, суботом и недељом, а понедељком, уторком, четвртком и петком га је премештала на десно.

Вида је сада гледала само оним оком које је добро на тај дан и за све је имала разумевања, сви су јој били добри и благородни. Трудила се да помогне онима којима помоћ није била потребна, нити су је тражили, дружила се и са зулумћарима и подлацима, за које је баш мислила да су праведници, а невољницима су њене добротиве речи утехе биле само на сметњи, попут скривене поруге. Изгубљена међу људима, са смешним црним повезом час на једном, час на другом оку, убрзо она постаде предмет спрдње и злобних шала.

Вида то, наравно, није примећивала, али зато Урош јесте. Круг људског изругивања и подсмеха ширио се, прикривен, слузав и лепљив, налик пауковој мрежи у ноћи без месечине и Урош је знао да је једини лек да још чвршће пригрли Виду – сад кад су сви очекивали да ће је напустити, оставити саму – да јој не да да нестане у пакосном плетиву. Почео је да носи повез преко ока, мало преко једног, мало преко другог, невезано од мушких и женских дана, говорио је чудно и медно, све претварајући у ситнице и шећерламе, као да се улизује и додворава. Али му нико није поверовао, јер људи имају савршен њух да осете жртву. А Урош то није био. У његовој хињеној понизности, у опонашању лудила, било је исувише снаге, као да их зачикава да изађу на чистац, да се покажу у злим намерама. Одустали су, бар на неко време, док им је носнице дражио слаткасти мирис изгубљеног бића, осуђеног на пропаст, коју ће, кад-тад, дочекати.

И тако је дошла ноћ првог марта, кад је Вида одлетела на вештичији састанак, надајући се да ће је тамо увести у тајну и да ће јој тако упућеној бити много лакше, да ће најзад моћи да гледа на оба ока. Мислила је како више није мѡра и како још није вештица и да све њене муке и вртоглавице долазе од тог међустања, од тога што није ни тамо ни овамо. Али чим је полетела све те мисли и бриге су нестале и обузело ју је усхићење какво

никада није осетила у животу. Лет нису били припрости жмарци лаког кретања кроз ваздух, већ је она сама била тај ваздух и безлисне, голе шуме, доле, испод ње, и месец и звезде гдоре, и урлик вука, и још, још много тога што се не може описати, што измиче свакој речи, свакој мисли, што је тера да гдори и блиста из саме себе, као буктиња.

И када је слетела ништа се није променило. Испред ње се, у срцу оголеле мартовске шуме, указао пролаз од олисталог дрвећа. Док је газила по мекој маховини могла је да осети како њеним телом струје исти сокови који колају кроз стабла и чине да лишће пупа и шири се попут отвореног длана. Све оне бубе и мрави, стонोगе, слепићи и на трен застали пух били су у њој.

Тако је пролазила кроз зелени коп све док на његовом крају није угледала голи брежуљак, прекривен бакром. Био је пуст и месечина се играла по њему мешајући свој жути сјај са притајеним црвенилом брега.

Није се усуђивала да ступи на гумно, толико је тамо све било самотно, свечано и тихо да јој се чинило да ће крочити у други свет, свет саздан само од тишине и сјаја месечине. Шумски пролаз иза ње се затворио и сада су је гране дрвећа гурале напред. Није ходала, лебдела је неколико стопа изнад земље и чим се нађе на гумну оно се испуни женама, младим као она и средњовечним и старијим, много

старијим. Жене су разговарале међу собом, смејале се и кикотале и све је около одзвањало њиховим гласовима. На каменој огради око гумна упалише се стотине свећа – које нису биле ни од лоја, ни од воска, већ као саздане од горућег ваздуха – а у малим нишама указаше се ђаконије и орошени крчази са вином. Жене на гумну као да нису мариле за то, причале су, грлиле се и љубиле као неко ко одавно није срео сродну душу, па се сад, ето, радује сусрету, знајући да није сам.

Тад се иза камене ограде јавише свирци. Изгледали су ни мртви, ни живи, попут неког чије се постојање сачувало само у звуку и музици. Свирали су у гајде, и у чудне инструменте начињене од рогова, од грана и коре дрвећа, а било је и неколико добошара. Најпре су свирали једну тужну песму, коју Вида никада није чула и од које су навирале сузе, грло се стезало, а срце остајало без даха. Није било речи, али Вида је осећала да песма пева тугу, много дубљу од људске, тугу самог постојања које зна своју узалудност и предосећа крај. Вештице су плакале, јецале и грчиле се, а то је, сасвим невољно, понета музиком, радила и Вида. Чинило се да једна другој предају јецај и песма се заврши дрхтавим Видиним грцајем, који, кад је музика већ престала, оста да лебди у ноћи. Потом се зачу сасвим другачија песма. Свирци се распомамише и помахниташе. Добошар скочи на камени зид, изви се у лук, а палице му, док лупају

о доброш, постадоше невидљиве. Његова коса, ни мртва, ни жива, шибала му је лице и врат. Један се гајдаш вртео око себе као да у наручју не држи гајде, већ неко драго биће које му, у игри, испија последњи дах. И вештице су играле, вртеле се, смејале и подврискивале, изгубљене у колоплету раздраганих хаљина и распуштене косе. Ово је била сасвим другачија песма.

Тако су се смењивале тужне и радосне песме, песме о смрти, патњи, о усхићењу и животу. Да то нису само људске трице сведочили су месечина, ветар, шумови ноћи, који су били њихов део, као и априлски мирис расцветалих јоргована у марту. Вештичије гумно било је рана која сраста и крвари у исти мах.

Негде после поноћи свирци су нестали. Вида је управо преместила повез са десног на лево око, јер почињала је субота, кад су вештице кренуле да се договарају. Са сваким договором гасила се по једна свећа. Кад је преостала још само она последња дошао је ред на Виду и она приђе главној вештици. Била је то висока и витка, кошчата жена, црне косе и благог осмеха, и само су мреже ситних бора, које су се шириле лицем око уста и очију, говориле да је можда старија него што изгледа. Вида је хтела да јој пољуби руку, али вештица устаде и загрли је.

— Сестре се не љубе у руку, већ у образе — шапну јој на ухо.

И дотакну јој уснама, овлаш, прво леви, па онда десни образ.

— Добро дошла! — шапутала је даље, али Вида је била сигурна да тај шапат чују и све друге вештице, утонуле у мрак и тишину ноћи.

— Ти си сад новачица и знам шта те мучи, али све ће то проћи кад постанеш једна од нас.

— А кад ће то бити? — промуца Вида.

— Ускоро. На Ђурђевдан. Тад треба да нам донесеш меко срце Урошево.

Из мрака се зачу тихо, као да сипи песак и ваљају се ситни облаци, мрмљање вештица: „Меко срце, срце меко, срце, срце...”

Вида помисли како су све ово добре и дивне жене и да је добро да баш оне поједу добро срце њеног доброг Уроша. Ето, мислила је, како је све на свету, ипак, добро и како се добро добрим враћа. И смешила се.

— Узми! — рече главна вештица и стави јој штап у руку.

— Чему то служи? — упита Вида.

— Штап све сам зна! — одговори вештица.

— А шта да радим до Ђурђевдана? — муцала је Вида.

— Плачи и певај. Заплачи. Запевај. Живи.

И све вештице повикаше у исти трен: „Живи! Живи!” И полетеше и нестали као црних сенки. На гумну је остала само Вида — и ветар, да витла и вије прашину и сламке.

Од мартовског сусрета Вида је живела само за Ђурђевдан. Никада јој два месеца нису дуже трајала, док је, по ко зна који пут, у мислима покушавала да понови усхићење лета, не успевши ни да му се приближи, док је маштала о оном јединству са свим око себе, у којем добро и зло постају излишни, непостојећи, које је ослобађа свакидашње патње и преиспитивања.

Шестог маја није осетила никакав позив. Све је било исто као и било ког другог дана, осим оног јединственог првог марта. И како би она, побогу, мислила је, извадила срце некоме. Поче да уверава себе како је онај вештичији састанак сањала, како је он плод маште, пусте жеље да се ослободи вртоглавице и повеза преко ока. И још је мислила да је то баш добро, да Урошево срце треба да остане тамо где јесте, јер ту је најбоље место за њега, за то срце.

Али негде пред поноћ, у сну, Вида осети како јој се вештичији штап сам гнезди у шаци. И устаде, будна као никад. Видела је Уроша како спава на леђима, главе окренуте према оном месту на ком је до малопре лежала и како му је ланена кошуља раздрљена, откривајући мршава прса. Дисао је мирно, лагано и као да се смешкао. Сад је све знала. Треба штапом да му дотакне груди и оне ће се саме отворити, да му десном руком ишчупа срце, а прса ће потом срасти и Урош ће живети, без срца, метиљав и малаксао, са душом у носу, до оне болести, оне несреће, оног

часа и оног трена, које му она досуди. И тако га ослободи патње.

Како је све уређено и добро, мислила је, и већ је подизала штап када се дан приметно и када је њено добро око постало зло. Сада је сасвим другачије видела Уроша. И мрзела га је зато што је воли и зато што због тога не тражи ништа заузврат, мрзела га је зато што је осећала његову жртву, мрзела га је јер она зна да он зна ко је и шта жели, мрзела је његову доброту и помирљивост, мрзела га је зато што мирно спава, што тихо дише и што је, у сну, леп и насмешен. Није могла да поднесе толику мржњу, било је то превише чак и за зло око, и бесно је стргла повез. Све се завртело.

— Видо, шта то радиш? — чула је Уроша и видела га како се окреће и врти, обичан и драг, налакћен у кревету.

— Ништа! — рекла је. — Машем штапом.

А онда је пала, није више могла да издржи вртоглавицу. Урош јој дланом покри очи.

— Зажмури, зажмури! — шаптао је.

И заиста је склопила очи. Све је постало плавичасти, мирни мрак. Лежала је у кревету и грлила оног ког је до малопре толико мрзела.

— Хоћеш ли да будеш моја земља и моја трава? — питала је.

Могao је да каже: „Па већ због тебе ходам полуслеп код оба здрава ока, већ блебећем бесмислице, већ чиним од себе

луду и дружим се са онима којим
ни бога не бих назвао“. Али ниш-
та од тога није рекао, није чак ни
помислио.

— Бићу! — рекао је.

Приближила је усне његовом уху
и дунула унутра.

Да је Урош био земља и да је био
трава знао би да му је рекла: „Ја сам
вештица!“ Овако знамо само да јој
је стегао руку, да су заспали и да је од
сутрадан Вида гледала на оба ока.

САДРЖАЈ

УВОД У НОЋ 6

илустровао Драган Бибин

ПРАВАМПИР

ПРАВАМПИР 10

илустровао Вања Тодорић

ПРИЧА О ПОСЛЕДЊЕМ ЗАГРЉАЈУ 12

илустровао Вања Тодорић

ВАМПИРИ

КО СЕ ВАМПИРИ 20

илустровао Ивица Стевановић

СТАСАВАЊЕ ВАМПИРА 24

илустровао Ивица Стевановић

ВАМПИРСКИ ПОСЛОВИ И НОЋИ 28

илустровао Душко Бјељац

КАКО УПОКОЈИТИ ВАМПИРА 38

илустровао Ивица Стевановић

АНАДОЛИЈО, МОЈА ЛЕПА НЕВЕСТО 44

илустровао Милош Вујановић

ПРИЧА О ВАМПИРЧЕТУ 54

илустровао Драган Бибин

ПРАВЕЏТИЦЕ

ОНЕ СУ ИЗ ПРАДАВНИХ ВРЕМЕНА 68

илустровао Ивица Стевановић

ВЕШТИЦЕ

КО СУ ВЕШТИЦЕ, КАКО НАСТАЈУ И КАКО ИХ ПРЕПОЗНАТИ 74

илустровао Милош Вујановић

ВЕШТИЧИЈИ ПОСЛОВИ И НОЋИ 80

илустровали Милош Вујановић, Вања Тодорић и Душко Бјељац

УТУК ПРОТИВУ ВЕШТИЦА 88

илустровао Ивица Стевановић

ПРИЧА О ВИДИНИМ ОЧИМА 96

илустровали Вања Тодорић и Душко Бјељац

ВЕШТИЧИЈИ ХЕРБАРИЈУМ 104

илустровао Душко Бјељац

ПРИЧА О ЈЕДНОЈ ПЕСМИ И МНОГИМ МОЛИТВАМА 112

илустровао Вања Тодорић

РЕЧНИК МАЊЕ ПОЗНАТИХ РЕЧИ И ИЗРАЗА 122

ПРАВАМПІР
ВАМПІРИ
ПРАВЕЦІТИЦЕ
ВЕЦІТИЦЕ

